

2019-05-29

Remissvar

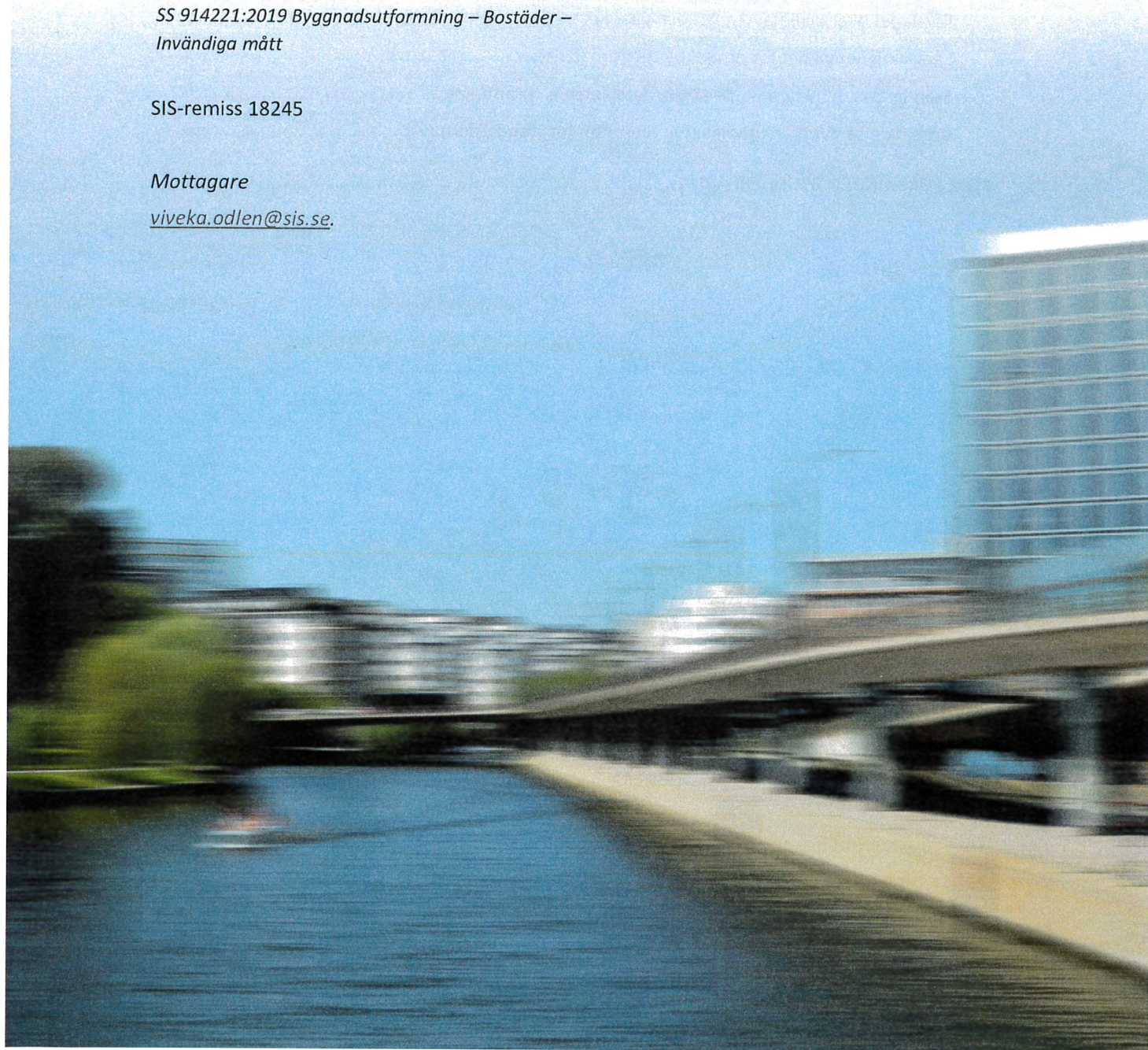
INVÄNDIGA MÅTT OCH FUNKTIONSPLANERING

*SS 914221:2019 Byggnadsutformning – Bostäder –
Invändiga mått*

SIS-remiss 18245

Mottagare

viveka.odlen@sis.se

Innehåll

REMISSVAR:	2
Sammanfattning av vårt remissvar	2
Bakgrund	2
BYGGHERRARNAS REMISSVAR	4
Standarden får inte ha högre krav än författningarna.....	4
Lagstiftningen är splittrad – branschen behöver inte ytterligare motstridigheter.....	4
Förslaget ökar klimatavtrycket och ökar kostnaderna för bostadsproduktionen	5
Långsiktighet viktigt för produktivetsförbättringar	5
Standarden och kommande AFS Arbetsplatsens utformning.....	6
Bristande samverkan urholkar legitimiteten för standarderna	6
OM FÖRENINGEN BYGGHERRARNA	8

Remissvar:

SS 914221:2019 BYGGNADSUTFORMNING – BOSTÄDER - INVÄNDIGA MÅTT

Byggherrarna, nedan "vi", lämnar härmed följande synpunkter på remissen.

SAMMANFATTNING AV VÅRT REMISSVAR

Vi avstyrker med motivering att standarden har bristande legitimitet då;

- standarden omfattar ändringar i termer och definitioner samt ökade mått och därmed ökade kostnader för de boende, i en tid då alla borde eftersträva att gemensamt verka för billigare bostäder
- standardens ökade mått visar på bristande insikt om vikten av högre yteffektivitet för att minska klimatavtrycket vid byggande och framtida förvaltning
- dessa tolkningar av funktionskraven i byggreglerna underminerar grunden för påbörjade och långsiktiga produktivitetsförbättringar
- standarden innebär lösningar och begränsar nya framtida innovativa lösningar att uppfylla funktionskraven på annat sätt än via byggmått, då standarden uppfattas som normativ
- SIS har bristande öppenhet i hur arbetet bedrivs och hur förslaget remisshanteras
- det saknas information hur arbetet har kvalitetssäkrats och om konsekvensanalys genomförts, bl.a. hur standarden förhåller sig till gällande föreskrifter och vilka kostnader och konsekvenser ändringarna i standarden får för samhället och bostadsproduktionen.

BAKGRUND

SIS har reviderat den äldre standarden SS 914221:2006 med motivering att Boverkets Byggregler BBR förändrats ett antal gånger sedan 2006 likaså Arbetsmiljöverkets AFS om Arbetsplatsens utformning.

Syftet med standarden är att vägleda och förtydliga de funktionsmått som finns i BBR. BBR:s allmänna råd hänvisar i sin tur, i några punkter, till normalnivån i SS 91 42 21 gällande bl.a. dimensionerande mått och inredningslängder som lämpliga mått vid utformningen av bostäder.

Standardens normal nivå ska vara en avvägning mellan samhälleliga krav uttryckta i PBL och PBF samt tekniska egenskapskrav enligt BBR. Normalnivå enligt SIS gäller grundläggande tillgänglighet och motsvarar funktionsmått för manuell eller liten eldriven rullstol med plats för en medhjälpare.

Att använda sig av standarden är frivilligt men standarden ska uppfyllas om standarden åberopas, exempelvis av myndighet eller i avtal.

Den nya standarden har anpassats till Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2009:2 (uppgift om vilken version saknas) och BBR 26 (BFS 2011:6-2018:4). Den nya standarden är en sammanslagning av SS 9144221 och SS 914222 – Byggnadsutformning – Bostäder – Funktionsplanering.

Byggherrarnas remissvar

Byggherrarnas synpunkter på SS 914221:2019 Byggnadsutformning – Bostäder – Invändiga mått.

STANDARDEN FÅR INTE HA HÖGRE KRAV ÄN FÖRFATTNINGARNA

SIS förslag till ny standard är ett vällovt initiativ men det är viktigt att den standard, som framtida BBR och myndigheter kan komma att hänvisa till, är väl genomarbetad samt att konsekvenserna av varje förändring – både tillägg och texter som försvunnit – analyseras noga. För att behålla legitimiteten på standarden och för god kvalitetssäkring av arbetet hade en ordentlig konsekvensanalys varit önskvärt. Särskilt då varje ändring i standarden kan få bäring på ökade kostnader för bostäder – något som inte är i linje med rådande bostadspolitik.

Det är viktigt att SIS är tydliga med vilka mått/uppgifter som är skallkrav enligt föreskrifterna och vilka som är SIS-kommitténs egna föreslagna lösningar på uppfyllande av funktionskraven. Att orden ska, bör, kan eller får, används omdömesgillt.

När det gäller termer och definitioner och de exemplifierade lösningarna på BBR:s funktionskrav borde SIS vara försiktiga med att använda just ordet ska i standarden. Detta med tanke på att bibehålla möjligheten, för andra än SIS tekniska kommitté, att utveckla innovativa lösningar på BBR:s funktionskrav framöver.

LAGSTIFTNINGEN ÄR SPLITTRAD – BRANSCHEN BEHÖVER INTE YTTERLIGARE MOTSTRIDIGHETER

Den lagstiftning och de normer som reglerar byggandet är splittrat och fragmentiserat. Plan- och bygglagen med dess föreskrifter verkar i sitt stuprör och Arbetsmiljölagen verkar i sitt och därtill har vi andra lagstiftningar som verkar i sina stuprör. Tyvärr brister samordning mellan de lagstiftande och föreskrivande myndigheterna. Svårigheten för byggbranschens aktörer och för byggherren att sätta sig in i föreskrifternas olika krav har bidragit till att byggsektorn numer omfattar fler och fler specialister.

Det är hedervärt att SIS tekniska kommitté, i denna fragmentisering, arbetat just med avvägningar mellan PBL:s och AML:s föreskrifter. Dock bör sådana avvägningar redovisas transparent och med flera alternativa lösningar – för att signalera att funktionskrav kan uppfyllas på flera sätt. Standarden ska inte vara ett förtäckt återinförande av SBN 80.

Då vi inte sett någon konsekvensbeskrivning, och standarden innehåller krav utöver lagkraven, riskerar denna standard istället att bidra till ytterligare fragmentisering och motstridigheter.

FÖRSLAGET ÖKAR KLIMATAVTRYCKET OCH KOSTNADERNA FÖR BOSTADS PRODUKTIONEN

Det är angeläget för ett framtida hållbart samhälle att alla verkar för högre yteffektivitet av bostadsmåtten. Att nyttja ytorna effektivare och att använda andra innovativa lösningar än byggnadsmått för att uppfylla funktionskrav innebär även lägre kostnader för bostadsbyggandet och minskad klimatpåverkan.

Med tanke på att BBR i vissa delar hänvisar till standarden om byggnadsutformning och BBR:s allmänna råd tenderar att tolkas som norm – har SIS ett stort ansvar för att denna standard är i linje med det klimatpolitiska ramverket och inte leder till ökade invändiga mått och ökat klimatavtryck för bostadsproduktionen. Det nya förslaget innebär nämligen ökning av bostadsmåtten. En ökning som samhället men inte minst de boende i slutändan får betala för.

En bostadsbyggnad har en lång livslängd och därmed även en lång klimatpåverkan. Att idag utöka måtten för all nyproduktion av bostäder, som då även innebär en högre energiförbrukning och ökade ytor som ska renoveras framöver – är helt emot de tankegångar som är dominerande idag. De framtida lösningarna som ökar användarmöjligheterna för de med nedsatt funktionsförmåga kan omfatta annat än rullstolar.

LÅNGSIKTIGHET VIKTIGT FÖR PRODUKTIVITETSFÖRBÄTTRINGAR

Produktivitetsutvecklingen behöver förbättras inom byggsektorn. En viktig faktor för detta är långsiktiga förutsättningar för att produktionen ska kunna effektiviseras. Att utveckla standardiserade bostäder är ett sätt att förbättra produktiviteten. Från det att planering av nyproduktion av bostäder startar tills de är färdigställda kan det gå ett 10-tal år. Under denna tid ska flera beslutsgrindar passeras där tekniska egenskapskrav granskas; det rör sig om byggherrens finansieringskalkyler, detaljplan, kommunernas lov och tillstånd, projektering, upphandling etc.

Därför måste förändrade normkrav få ta tid och förankras brett innan de träder i kraft. Det är därför olyckligt om denna standard spottas ut på marknaden och medverkar till att gällande mått och tillämpningar ändras för hastigt och därmed missgynnar produktivitetsförbättringar.

STANDARDEN OCH KOMMANDE AFS ARBETSPLATSENS UTFORMNING

Arbetsmiljöverket genomför en genomgripande översyn av sina föreskrifter och ska vara färdiga nästa år, 2020. Förslaget till ny föreskrift om Arbetsplatsens utformning remissbehandlades under våren och innehöll stora förändringar, som vi i och för sig var kritiska till. Men vi ställer oss frågande hur SIS-kommittén förhållit sig Arbetsmiljöverkets förändringsarbete och om avsikten är att revidera denna standard igen nästa år?

BRISTANDE SAMVERKAN URHOLKAR LEGITIMITETEN FÖR STANDARDERNA

Som Kommittén för modernare byggregler anför¹ har den svenska byggstandardiseringen ett grundproblem då det är bristande samverkan mellan aktörerna och i säkerställandet av att företags- och samhällsintressen tas tillvara i byggstandardiseringen.

Medvetenheten om att förändring i denna standard kan innebära ökat klimatavtryck och ökade kostnader för bostadsproduktionen verkar saknas hos SIS. Höjda samhällskrav ska utarbetas inom demokratiska processer med bred förankring och med beaktande av ett övergripande samhällsansvar.

Det är viktigt att de aktörer som vill förtydliga funktionskraven, genom detaljerade lösningar som leder till ökade mått bedriver ett gediget och öppet förankringsarbete och att arbetet dessutom är väl förankrat hos normgivande myndigheter.

Hur de tekniska kommittéerna bemannas och de höga kostnaderna/stora resurserna det förutsätter att delta i kommittéarbetet är starkt ifrågasatt och bidrar inte till att skapa nödvändig bred förankring av arbetet. Merparten av de som deltagit i arbetet representerar särintressen. Endast en byggherre/fastighetsägare ingår i kommittén och ingen representant för de boende som ska betala för ökade krav. Om någon av deltagarna är insatta i hållbarhetsfrågor kan inte heller utläsas.

Därutöver speglar remissmissivet SIS bristande öppenhet mot samhällsbyggnadssektorn då SIS valt att skicka ut remissen till begränsat antal remissinstanser istället för att ha en öppen remisshantering. Den slutna remisshanteringen visar på bristande insikt om vikten av förankring och öppenhet kring arbetet. Sammantaget anser vi därför att det undergräver standardens legitimitet och avstyrker förslaget.

¹ Kommittén för modernare byggreglers betänkande SOU 2017:106: Nystart för byggstandardiseringen genom stärkt samverkan

Stockholm den 3 juni, 2019

Tommy Lenberg

VD

Enligt uppdrag

Helena Lennartsson

Om föreningen Byggherrarna

Föreningen Byggherrarna med dotterbolaget Byggherrarna Sverige AB ägs av sina medlemmar. Föreningens medlemmar ingår i samhällsbyggnadssektorn och representerar långsiktiga fastighetsägare och förvaltare som utvecklar, planerar och genomför bygg- eller anläggningsprojekt för egen drift och förvaltning.

Föreningen bildades 1964 i syfte att samla byggherrar och tillvarata deras intressen i samhällsbyggandet och för att möjliggöra erfarenhetsutbyte byggherrar emellan. Föreningen har genom åren bland annat belyst byggherrens roll som viktig, medveten aktör i samhällsbyggandet och som förändringsagent för samhällsbyggnadssektorn.

I föreningens arbete ingår att belysa och stärka byggherrefrågor genom hela byggherreprocessen från idé till färdigställande med hänsyn tagen även till förvaltningskede och rivning.

Föreningen vill verka för att aktörer inom samhällsbyggnadssektorn får ökad insikt i att de bidrar till att skapa samhällseliga värden, det vill säga bygger sjukhus så att patienterna får vård, bygger skolor så att eleverna lär sig mer, bygger anläggningar och infrastruktur så att vi minimerar restid och spar på miljön samt att vi bygger bostäder så att människor erbjuds en god hållbar livsmiljö.

Byggherrarna är en intresseförening för professionella byggherrar som arbetar för att stärka och utveckla byggherrerollen och det svenska samhällsbyggandet. Föreningens medlemmar är kontinuerliga byggherrar och beställer årligen byggprojekt för mer än 100 miljarder kronor.